

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

магістра

(назва освітнього ступеня)

на тему: Облік, аналіз та контроль розрахунків з бюджетом за податками і
платежами (на прикладі ТОВ «Медаж»)

Виконав: студент (ка) VI курсу, групи ПОМ-61
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва спеціальності)

	<u>Михалків І.В.</u> (підпис) (прізвище та ініціали)
Керівник	<u>Співак С.М.</u> (підпис) (прізвище та ініціали)
Нормоконтроль	<u>Митник У.М.</u> (підпис) (прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри	<u>Співак С.М.</u> (підпис) (прізвище та ініціали)
Рецензент	<u>Дмитрів Д.В.</u> (підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ І ПЛАТЕЖАМИ.....	9
1.1 Економічний зміст податків і платежів та їх роль в системі розрахунків з бюджетом	9
1.2 Податкова інформація в розрахунках з бюджетом	12
1.3 Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків за податками і платежами підприємства	15
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ І ПЛАТЕЖАМИ НА ТОВ «МЕДАЖ»	21
2.1 Фінансово-економічна характеристика досліджуваного підприємства	21
2.2 Облікове забезпечення за податками і платежами на підприємстві	27
2.3 Напрямки удосконалення облікового забезпечення розрахунків з бюджетом за податками і платежами на підприємстві.....	31
Висновки до розділу 2	36
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ТОВ «МЕДАЖ»	38
3.1 Теоретико-методичні аспекти контролю розрахунків з бюджетом за податками і платежами	38
3.2 Стан контрольних заходів розрахунків з бюджетом за податками і платежами на досліджуваному підприємстві.....	41
3.3 Удосконалення контролю розрахунків з бюджетом за податками і платежами на підприємстві	44
Висновки до розділу 3	49
РОЗДІЛ 4. Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях	71
4.1. Організація охорони праці на підприємстві	72
4.2. Забезпечення безпеки працівників товариства від впливу іонізуючих випромінювань	53
Висновки до розділу 4	56
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	61
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми Розрахунки з бюджетом є особливим і важливим елементом економічних відносин між державою і підприємствами. Платежі підприємств до бюджету впливають на їхню платоспроможність і фінансову стійкість, формування та ефективне використання фінансових ресурсів та інвестиційну діяльність, конкурентоспроможність товарів і послуг і, загалом, на їхню поведінку в усіх видах господарської діяльності - операційній, інвестиційній та фінансовій. Ступінь такого впливу залежить від податкової системи, тобто від самого податку, рівня його контролю, методу розрахунку та утримання податку, а також від стабільності та розвиненості податкової системи. Наріжним каменем податкової системи України в сучасних умовах є розбудова податкової системи, спрямованої на економічну стабільність і зростання, що сприяє рентабельності економічних процесів. Збалансований рівень податкового навантаження є важливим чинником забезпечення позитивних рухів виробництва, функціонування та зростання економіки України в цілому.

Питання обліку, управління та аналізу податкових платежів до бюджету та податкового обліку активно обговорюються в науковій літературі. Слід відзначити таких учених, які проводили дослідження з цих питань: М.Ю. Дем'яненко, В.М. Жук, Г.Г. Кирейцев, Ф.Ф. Бутинець, М.М. Коцупатрій, М.М. Коцупатрій, Н.Л. Правдюк, Л.В. Гуцаленко, Т.Ф. Плахтій, Т.О. Мулик та інші. Рівень та оцінка податкових зобов'язань відіграють важливу роль у діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, тим самим визначаючи, наскільки обтяжливою є національна податкова система і який обсяг фінансових ресурсів спрямовується на сплату до бюджету.

Однією з найважливіших проблем удосконалення та оптимізації податкової системи є проблема визначення сутності та методів розрахунку показників податкового навантаження, які різняться на різних історичних етапах розвитку економіки та визначають моделі оптимізації податкової системи з використанням різних методів. Показник податкового навантаження є мірою якості податкової системи країни і повинен формуватися та отримувати не більше однієї третини

доходу платника податків. Актуальність даної теми дослідження зумовлена об'єктивною необхідністю вивчення обліково-аналітичних питань зв'язки з бюджетом, у тому числі податкового навантаження на діяльність українських суб'єктів господарювання, його економічних наслідків та порівняння з досвідом інших країн. Пошук оптимального рівня податкових надходжень є одним із найбільш складних і дискусійних питань у сучасній податковій практиці.

Метою даної кваліфікаційної роботи є демонстрація теоретичних положень з бухгалтерського обліку та аналізу зв'язки з бюджетом, а також підготовка практичних рекомендацій щодо вдосконалення обліку та зниження податкового навантаження на підприємства.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі завдання:

- Розкрити поняття та сутність бухгалтерського обліку й аналізу розрахунків з бюджетом за податками та платежами;
- Розглянути нормативну базу податкових нарахувань та обліку;
- Висвітлити основні принципи нарахування податків і зборів (утримань);
- Проаналізувати динаміку податкових платежів підприємств і чинники, які впливають на конкретні суми податків;
- Вивчити основні сучасні методи оптимізації податкового тягаря;
- Вивчити діючу систему внутрішнього аудиту.

Предметом дослідження є комплекс теоретичних і практичних проблем бухгалтерського обліку, бюджетного та розрахункового аналізу недержавних форм господарських організацій.

Об'єктом дослідження є діюча система обліку та аналізу в недержавних формах підприємництва.

Під час дослідження було використано такі методи дослідження: класифікація та інтерпретація під час розкриття теоретичних і нормативних аспектів цієї дипломної роботи; аналіз, порівняння та кореляційний аналіз; систематизація та узагальнення.

Елементи наукової новизни полягають у подальшому розвитку:

- визначення предмета обліку та управління розрахунками з бюджетом як господарської операції за участю фактів господарського життя як елементів формування вартості;

- удосконалення методологічних підходів до облікового забезпечення розрахунків з бюджетом у частині податків і платежів, а також на підприємствах застосування аналітичних методів для вдосконалення податкового планування.

Практична значущість результатів є рекомендації, спрямовані на вдосконалення обліково-аналітичної системи розрахунків з бюджетом за податками та платежами, а також заходи щодо вдосконалення податкового планування та оптимізації податкового навантаження.

Обсяг і структура кваліфікаційної роботи. Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків і рекомендацій, списку літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ І ПЛАТЕЖАМИ

1.1. Економічний зміст податків і платежів та їх роль в системі розрахунків з бюджетом

Податки і платежі до бюджету є ключовими джерелами наповнення національного бюджету. Хоча податки відіграють провідну роль у формуванні бюджету, існують і інші обов'язкові платежі. Усі обов'язкові платежі можна поділити на дві основні групи: податкові та неподаткові. До податкових відносяться податки, мита та збори, а до неподаткових – штрафи, конфіскації та пені. У цьому дослідженні основна увага приділена саме податковим платежам.

Податкові платежі включають такі елементи: прибутковий податок, ПДВ, акциз тощо; до зборів відносяться військовий податок, туристичний збір тощо; до платежів – митні збори, збори за торговий патент тощо. Податки визначаються як обов'язкові, примусові та нецільові платежі, що формують основу державного бюджету. Натомість митні збори мають цільовий характер і зазвичай спрямовуються до спеціальних фондів. Незважаючи на ці відмінності, законодавство України не розмежовує ці поняття, а податкова система об'єднує їх у категорію податків і зборів. Для кращого розуміння економічної сутності цих категорій необхідно дослідити їхні функції та роль у соціально-економічному розвитку.

Податки виконують важливу функцію впливу на розвиток країни. Сучасні вчені визначають податок як обов'язковий і безоплатний платіж, встановлений законодавством. У нормативних документах податок визначається як обов'язковий платіж до бюджету, що справляється з платників відповідно до законодавчих вимог. Водночас податки є не лише джерелом доходів бюджету, але й засобом задоволення соціально-економічних потреб суспільства, забезпечення правопорядку, громадської інфраструктури, освіти та охорони здоров'я. Важливим фактором сплати податків є рівень податкової культури, який включає дисципліну, грамотність, відповідальність та активність платників.

Дослідники наголошують, що рівень податкової культури залежить від дотримання податкової дисципліни всіма учасниками податкових відносин. Водночас податкова система також відображає нерівність, оскільки правлячий клас часто накладає більше податків на менш захищені верстви населення.

Податки виконують кілька ключових функцій. Фіскальна функція спрямована на забезпечення стабільного й надійного припливу коштів до бюджету. Розподільна (соціальна) функція забезпечує перерозподіл доходів між різними категоріями громадян, зменшуючи соціальну нерівність. Регулююча функція дозволяє впливати на економічну діяльність через механізм оподаткування, стимулюючи або стримуючи певні процеси. Контрольна функція спрямована на моніторинг доходів і витрат платників податків, забезпечуючи дотримання законодавства.

Кожна з цих функцій є важливою складовою податкової системи, але фіскальна та регулююча функції мають найважливіше практичне значення. Вони забезпечують фінансову стабільність держави та дозволяють стимулювати або обмежувати певні економічні явища, впливаючи на соціально-економічний розвиток країни.

1.2. Податкова інформація в розрахунках з бюджетом

У сучасному світі інформаційна підтримка відіграє дедалі важливішу роль. Це обумовлено зростаючою потребою в нових знаннях, навичках і оперативній реакції на зміни в оточуючому середовищі, що впливають на діяльність організацій. Якість управління проблемами, досягнення цілей та отримання позитивних результатів безпосередньо залежать від своєчасного, достовірного та оптимального інформаційного забезпечення. Особливо це актуально для процесів оподаткування, які є невід'ємною складовою діяльності організацій і включають розрахунок та сплату податків і зборів.

Фіскальні служби відповідають за збір, перевірку, передачу та захист податкової інформації, зокрема конфіденційної. Необхідність обліку у податковій системі пояснюється потребою забезпечення державного контролю за дотриманням податкового законодавства організаціями.

Сьогодні більшість компаній автоматизували процеси обліку, а електронна форма первинних документів для цілей оподаткування регулюється законодавством України, включаючи Закони «Про оподаткування», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про електронний підпис» і «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Податковий кодекс України (ПКУ) також передбачає електронний формат звітності, що включає підготовку та подання документів, використання електронних ресурсів Державної податкової служби (ДПС) і надання адміністративних послуг через Інтернет.

Податкова інформація, визначена як сукупність відомостей, створених або отриманих у процесі діяльності, є основою національного податкового адміністрування. Вона збирається, зберігається та використовується в інформаційних базах даних органів ДПС для виконання їхніх функцій. Це включає дані з податкових декларацій, заяв, інших звітних документів, а також результати контролю за діяльністю платників податків. Обов'язковою частиною інформаційної бази є облікові та реєстраційні дані платників податків.

Реєстрація в податкових органах є обов'язковою для всіх організацій, а доступ до даних здійснюється через офіційний вебсайт ДПС. Інформація оновлюється регулярно, забезпечуючи актуальність даних. Усі комерційні операції впливають на облік та звітність у системі оподаткування, що зумовлює необхідність детального моніторингу на всіх етапах господарської діяльності.

Майбутній розвиток електронного урядування передбачає інтеграцію послуг, зокрема сплату податків через додатки, такі як портал «Дія». Завдяки цьому громадяни зможуть швидко виконувати податкові зобов'язання, отримувати довідки та переглядати інформацію про свої розрахунки з бюджетом. Реалізація таких проєктів сприятиме зменшенню корупції, покращенню взаємодії між державними та недержавними організаціями, а також оптимізації документообігу.

Таким чином, впровадження електронних форматів податкової інформації є необхідним кроком для забезпечення ефективної роботи бізнесу, розвитку економіки та побудови конкурентоспроможної держави.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку і контролю розрахунків за податками і платежами підприємства

Відповідно до статті 67 Конституції України, кожен громадянин зобов'язаний сплачувати податки та збори у порядку й розмірах, визначених законом. Реєстрація підприємства як платника податків у Національній податковій адміністрації здійснюється на основі даних, зазначених у свідоцтві про реєстрацію, яке видає державний реєстратор [24].

При веденні бухгалтерського обліку на підприємствах особливе значення мають рахунки для звірки з бюджетом. Операції, відображені на цих рахунках, охоплюють господарські події, які змінюють структуру зобов'язань і активів підприємства, включаючи нарахування та сплату податків, митних зборів і обов'язкових платежів. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», бухгалтерський облік забезпечує користувачів повною, достовірною та об'єктивною інформацією про фінансовий стан підприємства, його капітал, результати діяльності та рух коштів, що є основою для прийняття фінансових і оперативних рішень [22].

Методологічні засади обліку зобов'язань та їх розкриття у фінансовій звітності визначені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №11 «Зобов'язання» [23]. Поняття «зобов'язання» трактується як борг, що виникає внаслідок минулих подій і призводить до майбутніх економічних виплат. Особливу увагу приділяють зобов'язанням зі сплати податків і зборів до бюджету, які зобов'язані виконувати всі підприємства з моменту реєстрації. Новостворені організації повинні стати на облік у податкових органах за місцем реєстрації протягом 20 днів після отримання свідоцтва про державну реєстрацію.

Організація обліку зобов'язань включає документування розрахунків, своєчасну реєстрацію основних даних у реєстрах, а також їх точне відображення у фінансовій звітності. Негрошові податкові платежі, які підприємства здійснюють у бюджет, регулюються Інструкцією про безготівкові розрахунки в Україні (Інструкція №22), затвердженою постановою Ради НБУ від 21 січня 2004 року [25]. Порядок

відкриття, використання та закриття рахунків для таких розрахунків визначено Директивою №492 Ради НБУ від 12 листопада 2003 року [26].

Облік активів, капіталу та зобов'язань ведеться з використанням рахунків бухгалтерського обліку й методу подвійного запису згідно з Інструкцією №291 «Про план рахунків і порядок його застосування», затвердженою Міністерством фінансів України [27]. Вона забезпечує однаковість відображення однотипних операцій, структурування даних і використання субрахунків.

Фінансова звітність формується за принципами, визначеними НП(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [28]. Вимоги до складання, реєстрації та зберігання документів бухгалтерського обліку встановлює Положення про документальне забезпечення бухгалтерського обліку [29].

Основні принципи податкового адміністрування визначені Податковим кодексом України, який регламентує правила визнання, обчислення та сплати податків. Крім того, завдання економічного контролю регулюються Положенням №310 про Державну фінансову інспекцію України [30], а проведення інвентаризації – Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань [31].

Основними завданнями бухгалтерського обліку податків є своєчасне нарахування платежів, коректне використання рахунків і субрахунків, а також точне відображення даних у звітності. Наприклад, рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами» використовується для обліку розрахунків із бюджетом за податками, зборами та штрафами.

Важливим аспектом є формування наказів про облікову політику, які мають враховувати особливості податкового обліку, що дозволить ефективно вирішувати суперечності між фінансовим і податковим обліком. Постійні зміни в законодавстві вимагають оновлення методів обліку, зокрема вдосконалення механізмів відшкодування ПДВ та спрощення нарахування ПДФО.

Таким чином, у сучасних умовах для прозорості та об'єктивності податкових розрахунків необхідний комплексний підхід до вирішення правових, методологічних і організаційних питань. Це сприятиме підвищенню ефективності аналітичної та управлінської діяльності підприємств.

Висновки до розділу 1

Податки – це обов’язкові, примусові та нецільові платежі, що надходять до бюджету, формуючи його основу. На відміну від податків, інші платежі мають цільовий характер і зазвичай спрямовуються до спеціальних фондів. Проте українське законодавство не розрізняє ці поняття, а податкова система об’єднує їх у загальну категорію податків і зборів. На нашу думку, податки виконують не лише функцію наповнення державного бюджету, але й є інструментом забезпечення соціально-економічних потреб суспільства, а також матеріальною основою для підтримки правопорядку, громадської інфраструктури, освіти та охорони здоров’я.

На сьогодні більшість підприємств здійснюють автоматизований бухгалтерський облік, а для цілей оподаткування створюють основні документи в електронній формі. Процес їх формування регулюється чинним законодавством України.

Податкова інформація та результати її аналізу є основою державного податкового адміністрування. Така інформація міститься у податкових деклараціях, розрахунках, звітних документах, електронних копіях підтвердних документів, реєстрах бухгалтерського обліку, фінансовій звітності та інших джерелах, що відображають дані про доходи, витрати й інші показники, важливі для визначення об’єктів оподаткування.

В умовах сучасної фінансово-економічної кризи виникає необхідність вдосконалення процесів обчислення податків і платежів. Це можливо за умови раціонального підходу до вирішення правових, методологічних, організаційних та практичних питань.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКАМИ І ПЛАТЕЖАМИ НА ТОВ «МЕДАЖ»

2.1. Фінансово-економічна характеристика досліджуваного підприємства

Юридична особа ТОВ «МЕДАЖ» (код ЄДРПОУ 38303197) зареєстрована 6 серпня 2012 року. Статутний капітал юридичної особи становить 10 000,00. Уповноваженою особою юридичної особи є Ткачук Роман Михайлович. Основним видом діяльності є ремонт і технічне обслуговування електронного та оптичного устаткування. Зареєстровані види діяльності включають: електромонтажні роботи; монтаж мереж водопостачання, систем опалення та кондиціонування; ремонт побутової електронної апаратури (приймання, записування та відтворення звуку й зображення); роздрібна торгівля через підприємства поштового зв'язку або Інтернет; консультування з питань інформаційних технологій; монтаж і збирання машин та устаткування; інше будівництво та монтаж, установлення арматури та інші будівельні роботи.

На рисунку 2.1 наведено основні показники бухгалтерського балансу (звіту про фінансовий стан) ТОВ «Медаж», що є об'єктом дослідження.

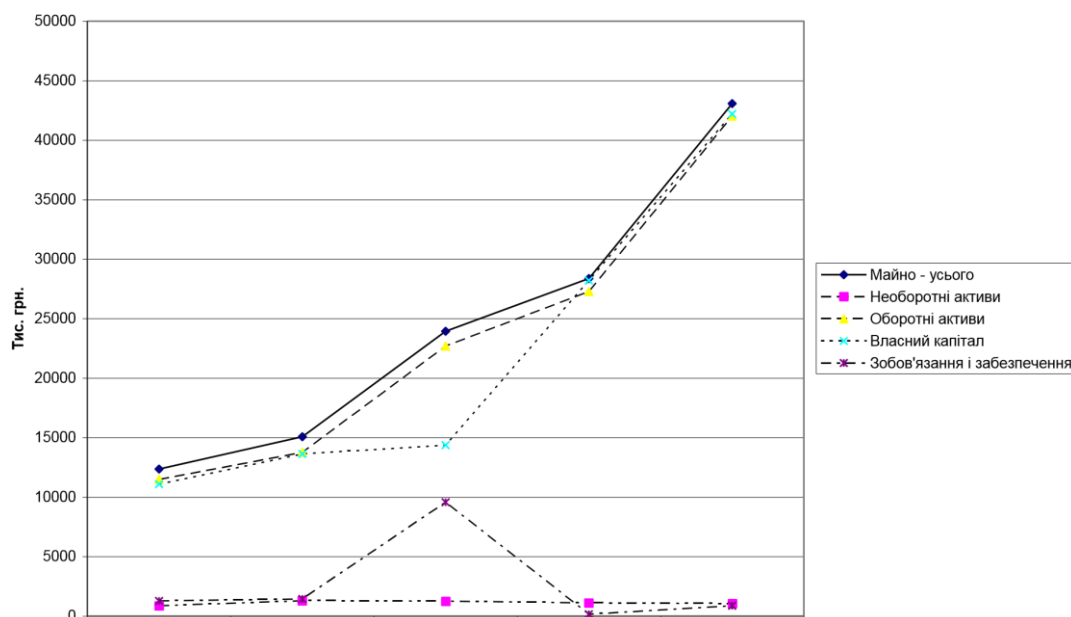

Рис. 2.1. Оцінка майна та капіталу ТОВ «Медаж» за 2019- 2023 рр.

Аналіз бухгалтерського балансу (звіту про фінансовий стан) ТОВ «Медаж», який є об'єктом дослідження, демонструє, що зміни у відповідних статтях балансу відбуваються досить рівномірно. Основну частину активів компанії (понад 90 %) складають оборотні активи. Це зумовлено специфікою технологічного процесу ТОВ «Медаж», що вимагає значного обсягу запасів (понад 60 % оборотних активів). Разом із тим у структурі активів присутня значна дебіторська заборгованість, що потребує посиленої уваги до її погашення.

Серед позитивних змін можна відзначити суттєве зростання грошових коштів — більш ніж у 7,5 разів. Це свідчить про зростання виробництва, підвищення ефективності діяльності та розширення ринку збуту, що позитивно впливає на фінансово-економічний стан ТОВ «Медаж». Крім того, висока частка власного капіталу порівняно із залученими коштами позитивно відображається на стабільності фінансової ситуації в компанії.

Попри те, що статутний капітал компанії залишається невеликим через відсутність законодавчих вимог щодо його мінімального розміру для приватних підприємств, більшу частину власного капіталу формує прибуток. Водночас наявність боргових зобов'язань свідчить про необхідність оптимізації управлінської діяльності, зокрема в напрямі ефективного стягнення дебіторської заборгованості.

На рисунку 2.2 представлено основні показники звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) ТОВ «Медаж».

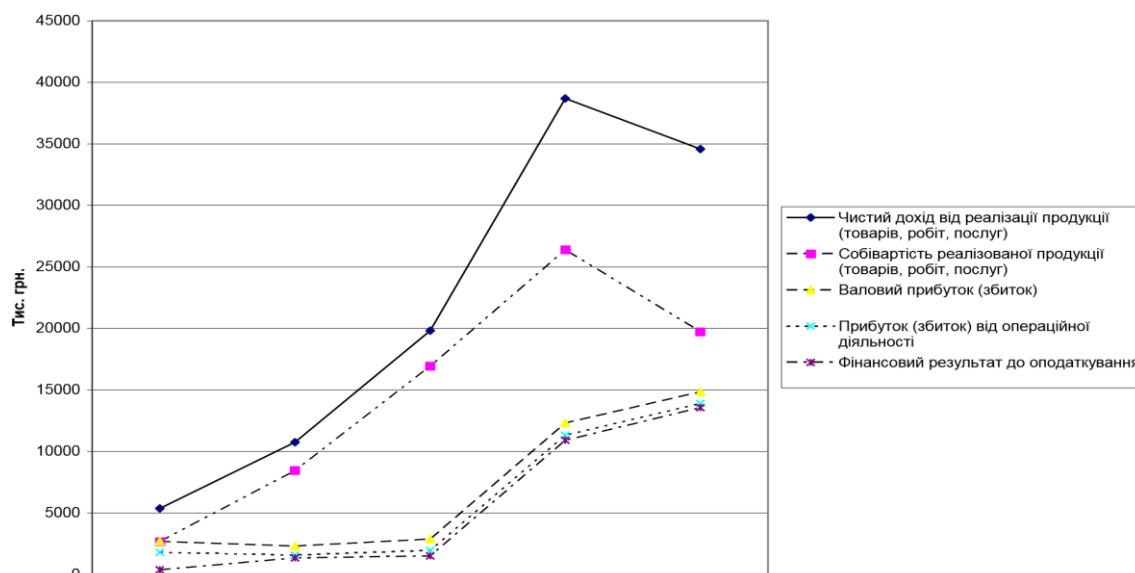

Рис. 2.2. Фінансові результати діяльності ТОВ «Медаж» за 2019-2023 рр.

Попередні висновки щодо зростання виробництва, підвищення ефективності та розширення ринку збуту підтверджуються динамікою змін у чистих продажах. Звичайно, можна врахувати, що в країні спостерігається певний рівень інфляції, який спричинив зростання собівартості продукції та, відповідно, собівартості продажів. Водночас було зафіксовано зниження адміністративних витрат, що, ймовірно, пов'язано з неефективними управлінськими рішеннями щодо врегулювання дебіторської заборгованості.

Однак, зростання собівартості продажів у п'ять разів може бути пов'язане з розширенням ринку збуту та підвищенням рівня обслуговування клієнтів, що, своєю чергою, сприяло збільшенню ефективності господарської діяльності. Подальший аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Медаж» базується на даних, поданих у додатку до цієї роботи. Як свідчать дані, вартість основних засобів компанії зростає.

Як зазначалося раніше, значна частина виробничого обладнання перебуває в лізингу. Проте поступове придбання нового обладнання спричинило позитивну динаміку ключових показників (див. рисунок 2.3).

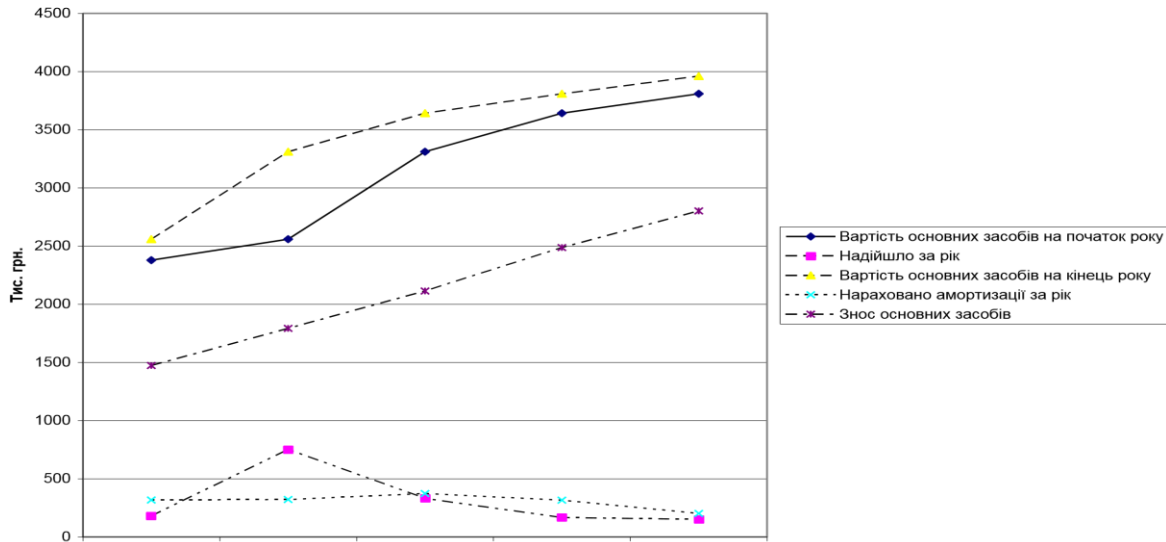
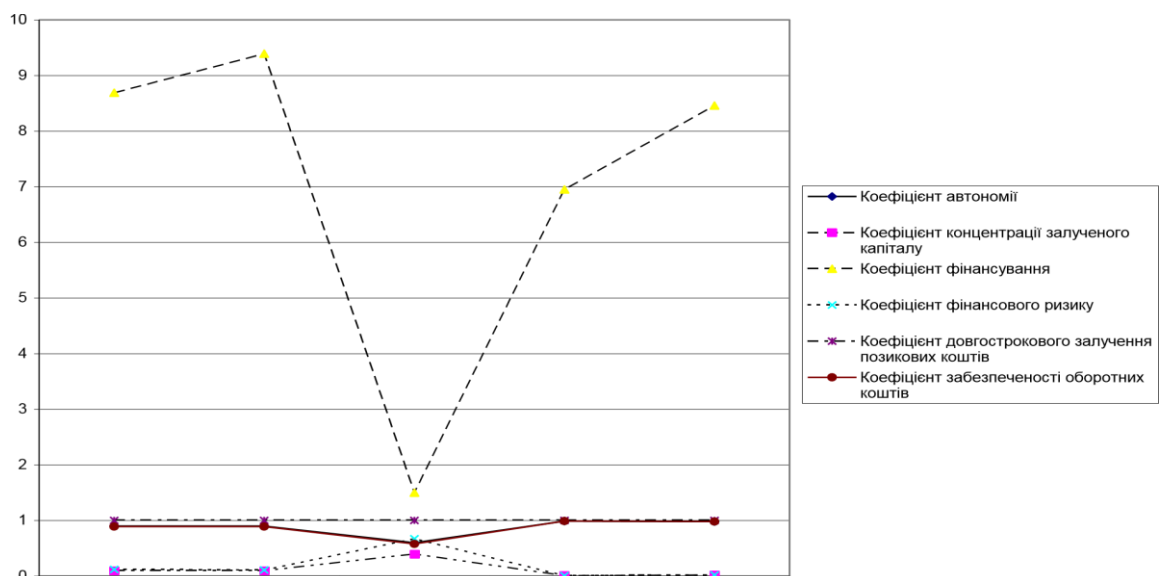

Рис. 2.3 Оцінка руху та функціонального стану основних засобів
ТОВ «Медаж»

Аналіз показників амортизації свідчить, що придбане обладнання не є новим, що й зумовило зниження амортизаційних витрат. Це пояснюється тим, що відсоток амортизації розраховується на основі залишкової вартості, тобто норма амортизації визначається виходячи із залишкової вартості обладнання.

Отже, функціональний стан необоротних активів ТОВ «Медаж» можна оцінити як задовільний. Рівень забезпеченості виробничими потужностями поступово зростає, а фінансові показники стійкості компанії відповідають еталонним і допустимим значенням (див. рисунок 2.4).

2.4 Оцінка фінансової стійкості ПП ТОВ «Медаж»

Рис.

Зміна структури капіталу та стану оборотних активів демонструє позитивну динаміку, що забезпечує задовільний рівень фінансової стійкості ТОВ «Медаж». Компанія ефективно формує свій капітал і підтримує оптимальні умови оборотності оборотних активів, що сприяє зміцненню її фінансової стабільності.

Аналіз показників ліквідності (рисунок 2.5) підтверджує здатність компанії самостійно виконувати всі свої зобов'язання без залучення додаткових фінансових ресурсів, таких як банківські кредити чи фінансова допомога.

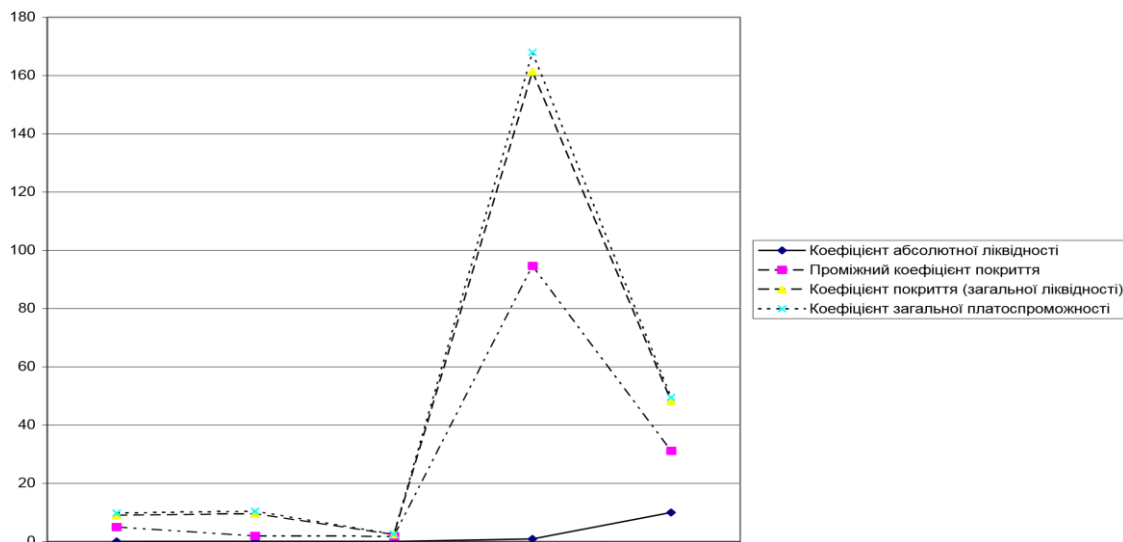

Рис. 2.5 Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів ТОВ «Медаж»

Аналіз показників ліквідності ТОВ «Медаж» засвідчив їх високий рівень і позитивну динаміку. Достатній рівень фінансової стійкості та ліквідності забезпечує високий рівень ділової активності компанії. Зростання коефіцієнта оборотності з двох до п'яти разів свідчить про ефективність процесів нарощування виробництва, активне використання ліквідних активів, реалізацію продукції, відновлення коштів і їх реінвестування у виробничі потужності.

Функціональний стан необоротних активів задовільний, виробничі потужності поступово зростають, що також позитивно впливає на фінансову стійкість компанії. Компанія дотримується оптимальної оборотності активів і здатна виконувати свої зобов'язання без залучення зовнішніх фінансових ресурсів.

Бухгалтерський облік у ТОВ «Медаж» організовано чітко. Бухгалтерія складається з трьох фахівців, очолюваних головним бухгалтером. Розподіл обов'язків

здійснюється відповідно до посадових інструкцій, що запобігає недолікам в організації роботи. Один бухгалтер відповідає за податкові накладні, інший — за розрахунок заробітної плати, а третій — за виробничі процеси. Головний бухгалтер веде облік доходів і витрат, складає звіти, подає їх до фіскальної служби та готує платіжні документи.

Компанія використовує програмне забезпечення «BAS: Бухгалтерія» для автоматизації облікових процесів, а звіти надсилає через систему Me.doc, яка також забезпечує обмін податковими накладними з контрагентами.

Наказ про облікову політику, що перебуває у стадії впровадження, включає організаційну та методологічну частини, а також графік документообігу. У графіку перелічені всі основні документи, сформовані автоматизованими системами, із зазначенням правил їхнього зберігання та строків знищення відповідно до чинного законодавства.

Проте, на нашу думку, наказ про облікову політику потребує доопрацювання для кращого врахування особливостей формування розрахунків із бюджетом. Водночас слід відзначити високий рівень кваліфікації співробітників бухгалтерії, які мають вищу освіту та регулярно підвищують свій професійний рівень через вебіари, інтернет-ресурси та спеціалізовану літературу.

2.2. Облікове забезпечення за податками і платежами на підприємстві

Досліджуване підприємство, ТОВ «Медаж», як і інші організації в Україні, є платником відповідних податків відповідно до вимог Податкового кодексу України. ТОВ «Медаж» перебуває на загальному режимі оподаткування, і основним податком для нього є податок на прибуток. Цей вид податку вимагає дотримання принципу бухгалтерського обліку, що полягає у зіставленні та нарахуванні доходів і витрат. Іншими словами, компанія здійснює виробничу діяльність і несе види витрат, пов'язані з випуском готової продукції. У процесі реалізації виробленої продукції підприємство отримує відповідну виручку. У цьому контексті діє принцип відповідності та нарахування доходів і витрат. Це означає, що витрати пов'язані з

виробництвом готової продукції, яка згодом продається і приносить певну суму виручки.

Фінансові результати розраховуються шляхом зіставлення суми отриманих доходів із сумою понесених витрат. Іншими словами, у математичному сенсі сума доходів перевищує суму витрат; в економічному сенсі понесені витрати покриваються сумою доходів, і залишається певна сума доходу. У цьому випадку компанія отримує прибуток і повинна заплатити податок на прибуток у розмірі 18% від прибутку. Інакше кажучи, у математичному сенсі сума витрат перевищує суму доходів, а в економічному сенсі, оскільки понесені витрати не покриваються сумою доходів, оподатковуваного доходу немає, і компанія не повинна платити податок на прибуток за цим аспектом. Податки вищевказаних типів розраховуються на основі даних бухгалтерського обліку.

У попередньому розділі було зазначено, що бухгалтерський облік у компанії, яку розглядають, ведуть за допомогою комп'ютерної програми BAS:Бухгалтерія, унаслідок чого формують баланс, який відповідає рахунку 79. Кредитове сальдо за цим рахунком означає, що за звітний період компанія отримала прибуток, а отже, у неї є база для розрахунку податку на прибуток. Сума податку до сплати і сума сплаченого податку відображається в декларації з податку на прибуток. Сплата податку здійснюється за допомогою видаткового ордера.

Порядок визначення суми податку на прибуток у бухгалтерському обліку досліджуваної компанії ТОВ «Медаж» представлено на рисунку 2.6.

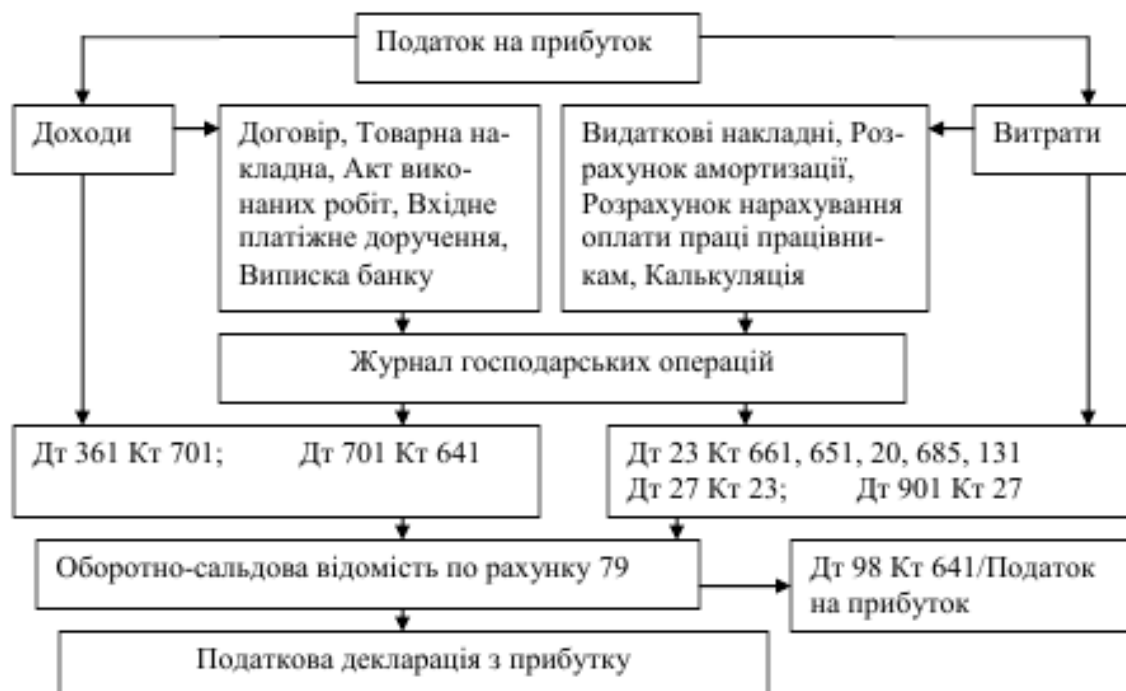

Рис. 2.6. Порядок визначення суми податку на прибуток в обліку ТОВ «Медаж»

ТОВ «Медаж» також є платником ПДВ, оскільки її обіг перевищує 1 мільйон гривень, і, згідно із законодавством, вона повинна була зареєструватися як платник ПДВ. Компанія виробляє продукцію, яка оподатковується за ставкою 20%. Коли клієнт здійснює передоплату за продукцію компанії, в BAS:Бухгалтерія складає податкову накладну, реєструє її в Єдиному реєстрі податкових накладних і відправляє контрагенту через Me.doc.

Для цілей бухгалтерського обліку сума ПДВ відображається на транзитному рахунку 643. Після відвантаження продукції транзитний рахунок закривається, а зобов'язання з ПДВ зменшуються з обороту. Складаючи баланс за транзитним рахунком 643, бухгалтер звіряє всі замовлення й аналізує, які договори завершено, тобто отримано аванси та здійснено постачання, а які перебувають у процесі завершення. Інакше кажучи, якщо за контрагентом на рахунку 643 є сальдо, це означає, що постачання за авансом ще не відбулося. Якщо обороти за рахунком 643 за конкретним контрагентом рівні, це означає, що умови договору виконано. Якщо в умовах договору немає положення про авансовий платіж, то податкове зобов'язання відображається безпосередньо на рахунку 641/ПДВ/

Якщо ТОВ «Медаж» придбаває сировину для виробництва продукції, то воно має право на податкове вирахування. У цьому випадку транзитний рахунок 644

відкривається в момент передоплати і закривається в момент постачання. Баланс аналізується на предмет контролю за тим, чи всі поставки сировини були здійснені відповідно до договору.

Бухгалтерське відображення формування ПДВ у досліджуваній компанії ТОВ «Медаж» узагальнено представлено на рисунку 2.7.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Медаж» є досить великим виробником, а отже, і виступає в ролі досить великого і надійного роботодавця. Компанія наймає велику кількість працівників і виплачує їм заробітну плату, що перевищує мінімальний розмір оплати праці по країні. Усі необхідні податки із заробітної плати сплачує ТОВ «Медаж», дослідницька компанія.

Рис. 2.7. Облікове відображення формування ПДВ в ТОВ «Медаж»

У даному програмному забезпеченні всі ці розрахунки проводяться в документі «Виплата зарплати працівникам» і відображаються на відповідних рахунках 641/ПДФО, 642 і 651.

Порядок обліку нарахування ПДФО, військового збору та внесків на єдине соціальне страхування в ТОВ «Медаж» узагальнено на рисунку 2.8.

Рис. 2.5. Порядок облікового забезпечення нарахування ПДФО, військового збору та ЄСВ в ТОВ «Медаж»

Усі звіти про обчислення та сплату до бюджету відповідних податків і зборів подаються до фіскальної служби в електронному вигляді через ПЗ Me.doc.

Таким чином, ТОВ «Медаж» перебуває на загальній системі оподаткування, основним податком є податок на прибуток, а також є платником ПДВ; ТОВ «Медаж» має працівників, і частина платежів до бюджету пов'язана з виплатами працівникам, а саме ПДФО, військова служба та єдиний соціальний податок.

ТОВ «Медаж» веде облік розрахунків за податками і платежами в автоматизованій формі на відповідних рахунках відповідно до вимог законодавства. Податки сплачуються своєчасно, звітність здається за програмою Me.doc.

2.3. Напрямки удосконалення облікового забезпечення розрахунків з бюджетом за податками і платежами на підприємстві

Усі операції та розрахунки за податками і платежами становлять основу для формування бюджету як на місцевому, так і на національному рівні. Тому фіскальне відомство суворо контролює всі операційні процеси, як у частині нарахування, так і

сплати податків. Перед бухгалтерами і вченими стоїть завдання знайти методики і процедури визначення суми податку, а також способи оптимізації документації та обліку нарахування і сплати податкових платежів. Рік тому експертам довелося ознайомитися з новими процедурами звітування за несплаченими сумами ПДФО, податку на військову службу та єдиного соціального податку, який справляється у джерела виплати. Нові процедури ще не були доступні.

Сьогодні у Верховній Раді збираються ще більше ускладнити роботу бухгалтерів, зареєструвавши законопроекти, що змінюють періодичність подання цього звіту зі щоквартальної на щомісячну. Оскільки багато бухгалтерів стикаються з труднощами під час підготовки цього звіту, ведеться пошук шляхів удосконалення податкового обліку як у теорії, так і на практиці.

Основним податком у загальній системі оподаткування є прибутковий податок. Рахунки розраховуються шляхом зіставлення доходів і витрат.

Фінансовий результат є позитивним, тобто в математичному сенсі - коли сума доходів перевищує суму витрат, а в економічному - коли понесені витрати покриваються сумою доходів і залишається певна сума доходу. У цьому випадку компанія отримує прибуток і повинна заплатити корпоративний податок у розмірі 18% від прибутку. У звіті розрізняють прибуток до оподаткування і прибуток після оподаткування. Метод обліку цього податку такий Розрахуйте суму позитивного фінансового результату, помножте це значення на 18% і запишіть цю суму на рахунок витрат 98 «Податок на прибуток». Ця сума амортизується на рахунок класу 79 «Фінансові результати» відповідно до загального методу обліку за рахунками витрат і доходів.

Оскільки рахунок класу 9 зазвичай називають «операційними витратами», назва рахунку 98 не відображає суті процесу справляння цього виду податку. Деякі науковці запропонували перейменувати рахунок класу 98, і ми повністю згодні з цією пропозицією. Розглядаючи економічну природу авансів у процесі постачання, необхідно зазначити такі моменти При продажу товару надходить аванс, який відображається у відповідній таблиці Дт 311 Кт 681. Одночасно сума ПДВ відображається на транзитному рахунку 643 «Податкові зобов'язання»: Дт 643 Кт 641. після відвантаження продукції транзитний рахунок закривається записом Дт 361 Кт

701 і Дт 701 Кт 643.

За умовами договору факт передоплати і факт постачання можуть відбуватися в різний час. Якщо баланс (звіт про фінансовий стан) необхідно скласти на момент сплати авансу, то сума податкового зобов'язання буде відображена в балансі у складі активів, що не відповідає економічному сенсу цього компонента ПДВ. Аналогічна ситуація виникає при видачі авансів для подальшого придбання сировини та матеріалів. При придбанні сировини і матеріалів постачальникові перераховуються авансові платежі і відображається кореспонденція рахунків Дт 371 Кт 311. При цьому сума ПДВ має бути відображена на транзитному рахунку 644 «Податковий кредит»: Дт 641 Кт 644. Після постачання сировини і матеріалів транзитний рахунок закривається записом Дт 20 Кт 631 і Дт 644 Кт 631. Залежно від умов договору факт передоплати і факт постачання можуть бути різними періодами. Якщо баланс (звіт про фінансовий стан) складають на момент передоплати, то податкові кредити відображатимуть у балансі як зобов'язання, що суперечить економічній сутності цього компонента ПДВ.

Таким чином, можна зазначити, що транзитні рахунки 643 «Податкові зобов'язання» та 644 «Податкові кредити» залишаються незакритими у відповідних аспектах діяльності та мають відображатися в бухгалтерському обліку всупереч економічній сутності загального процесу оподаткування. Тому науковці вважають назву цих субрахунків невдалою і повністю згодні з тим, що вони мають бути перейменовані.

Пропозиції щодо перейменування рахунків і субрахунків для обліку податкових платежів узагальнено на рис. 2.9.

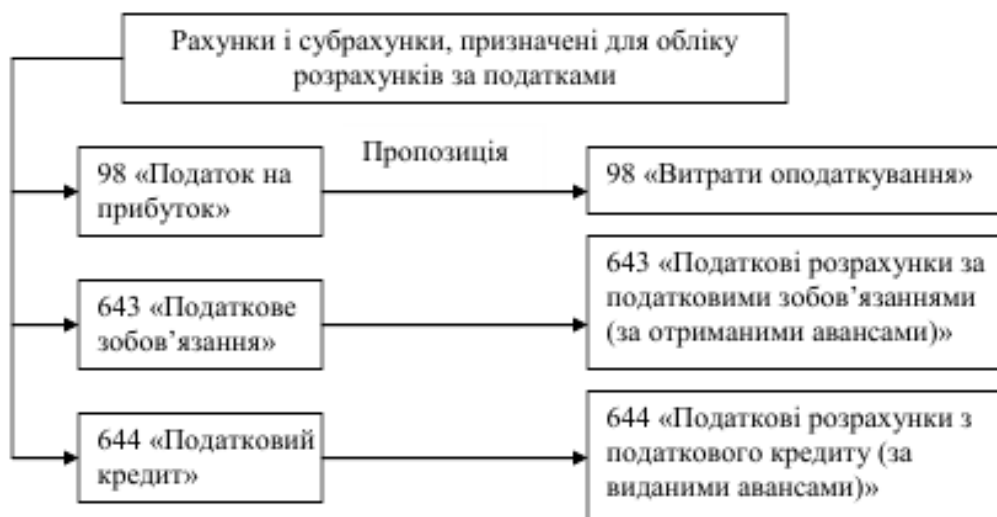

Рис. 2.9. Пропозиції щодо зміни назви рахунків і субрахунків, призначених для обліку розрахунків за податками

На підприємствах фахівці бухгалтерії також змушені шукати шляхи вдосконалення організації та побудови обліку розрахунків за податками і платежами. Як уже було сказано вище, у досліджуваній компанії ТОВ «Медаж» розроблено і діє наказ про облікову політику. На жаль, у наказі відсутній розділ, присвячений оподаткуванню діяльності компанії. З іншого боку, для бухгалтерів наказ може стати своєрідним захистом від перевіряючих органів, тому необхідно приділити достатню увагу підготовці спеціального розділу з податкового обліку.

Тому видається доцільним удосконалити цей наказ.

У таблиці 2.1 представлено пропонований спеціальний розділ «Податковий облік підприємств».

Таблиця 2.1

Витяг з Наказу про облікову політику щодо розрахунків за податками і платежами

№ з/п	Пункт розділу	Характеристика
Розділ удосконаленого Наказу про облікову політику з пропонованою назвою «Податковий облік ТОВ «Медаж»		
1	Вибір системи оподаткування ТОВ «Медаж»	Обрано загальну
2	Вибір можливості реєстрації платником ПДВ	Зареєстровано з __.__.____ року
3	Вибір форма обліку	Обрано автоматизовану, ПЗ: BAS: Бухгалтерія
4	Документальне забезпечення формування доходів	Документи, сформовані в ПЗ: BAS: Бухгалтерія у вигляді рахунків-фактур, видаткових накладних, ТТН, актів приймання виконаних робіт тощо.
5	Документальне забезпечення формування витрат	Документи, сформовані в ПЗ: BAS: Бухгалтерія у вигляді рахунків-фактур, актів, прибуткових накладних, ТТН, актів здачі-приймання робіт або надання послуг або виконання робіт тощо
6	Документальне забезпечення формування податкового зобов'язання з ПДВ	Документи, сформовані в ПЗ: BAS: Бухгалтерія у вигляді банківської виписки, видаткових накладних, актів здачі-приймання робіт або надання послуг або виконання робіт тощо
7	Документальне забезпечення формування податкового кредиту з ПДВ	Документи, сформовані в ПЗ: BAS: Бухгалтерія у вигляді банківської виписки, актів, актів здачі-приймання робіт або надання послуг або виконання робіт тощо, прибуткових накладних та інших
8	Розроблений графік документообігу	Розроблено і представлено у вигляді додатку до Наказу
9	Розроблений Бухгалтерський податковий календар	Розроблено і представлено у вигляді додатку до Наказу

Згідно з досвідом інших країн, краще мати єдиний рахунок для обліку платежів з податків і зборів. Учені дискутують із цього питання. Різні думки повністю сходяться в тому, що відображення податкових нарахувань і платежів на єдиному рахунку бухгалтерського обліку не є можливим за наявних методів обліку податкових нарахувань і платежів.

Пропозиція про централізацію інформації на єдиному рахунку потребуватиме перегляду та зміни порядку обліку витрат і кредиторської заборгованості організації. Вищевикладене узагальнено на рисунку 2.10.

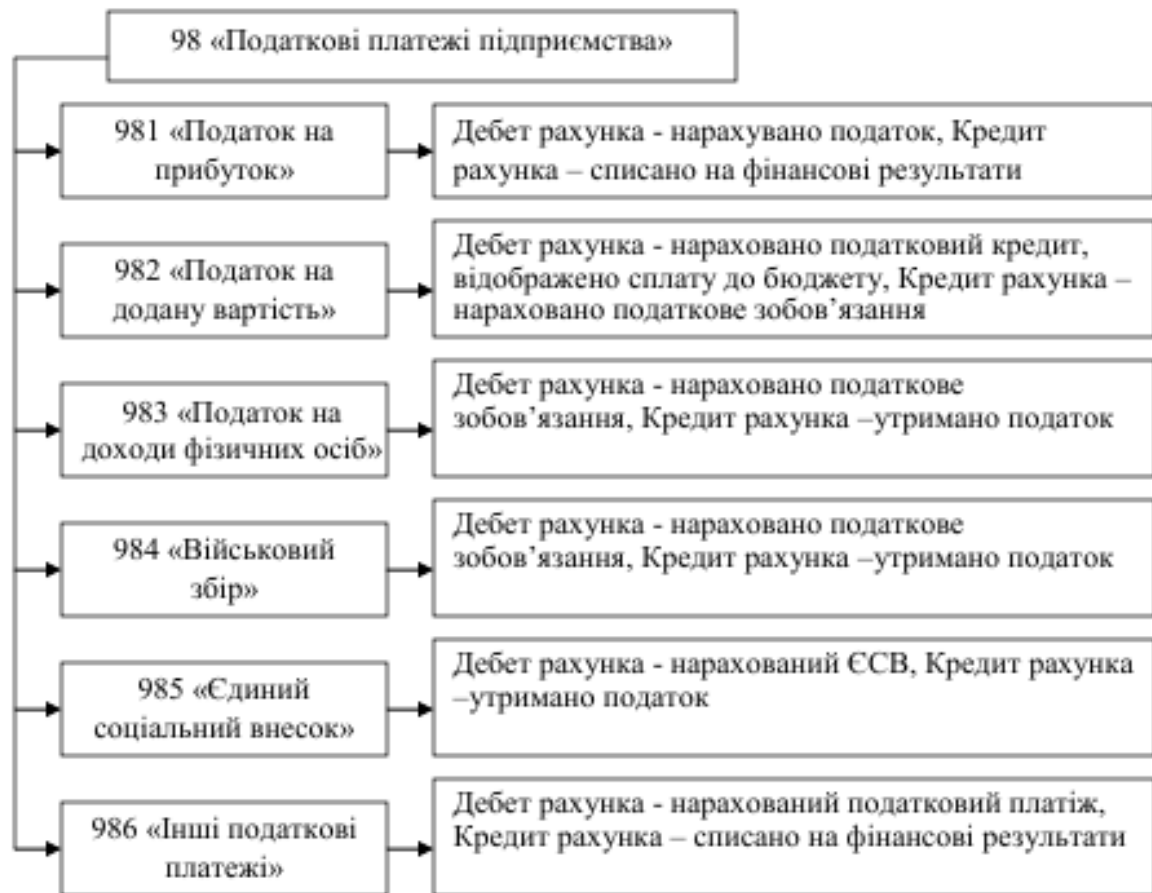

Рис. 2.10. Пропозиції щодо обліку розрахунків за податками на одному рахунку

Крім того, було б вельми доцільно підготувати податковий календар для співробітників бухгалтерії та випустити його окремо як додаток до наказу про облікову політику. Це дало б змогу значно поліпшити роботу співробітників бухгалтерії та запобігти таким простим помилкам, як недоїмки, несплати та неподання або несвоєчасне подання податкової звітності.

Таким чином, розроблені пропозиції щодо вдосконалення обліку процесу нарахування та звіряння податків з бюджетом спрощують бухгалтерську діяльність на підприємствах у деяких аспектах і дають змогу уникнути помилок у звітності з метою оптимізації прийняття управлінських рішень.

У другому розділі проведено узагальнення практичних аспектів обліку податкових нарахувань та процесу звіряння з бюджетом у досліджуваній компанії, автор зміг оцінити ситуацію та сформулювати відповідні заходи щодо покращення, зокрема:

- функціональний стан необоротних активів досліджуваної компанії ТОВ «Медаж» задовільний;
- рівень резервів під виробничі потужності ТОВ «Медаж» поступово збільшується;
- рівень резервів під виробничі потужності поступово збільшується;
- рівень резервів під виробничі потужності поступово збільшується;
- ліквідні активи використовуються швидко, продукція реалізується, кошти збираються;
- ліквідність активів визначається достатньо високим рівнем показників фінансової стійкості та ліквідності, що визначають достатньо високий рівень ділової активності ТОВ «Медаж».

Достатній рівень показників фінансової стійкості та ліквідності визначає досить високий рівень ділової активності ТОВ «Медаж». Підприємство раціонально формує свій капітал і дотримується оптимальної оборотності обігових коштів; ТОВ «Медаж» спроможне відповідати за всіма своїми зобов'язаннями власними коштами без необхідності залучення коштів інших організацій; Бухгалтерія досліджуваного ТОВ «Медаж» складається з трьох бухгалтерів, які очолюються головним бухгалтером. Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією. Бухгалтерія організована раціонально, кожен бухгалтер ознайомлений зі складеною для нього посадовою інструкцією. Усі співробітники бухгалтерського відділу мають вищу освіту і постійно підвищують свою кваліфікацію за допомогою онлайн-вебінарів, інтернет-ресурсів і друкованого видання «Баланс».

Досліджуване ТОВ «Медаж» підготувало і вводить у дію наказ про облікову політику, до наказу додається графік документообігу. ТОВ «Медаж» перебуває на загальній системі оподаткування, основним податком є податок на прибуток, але також є платником ПДВ. ТОВ «Медаж» має працівників, і частина платежів до

бюджету пов'язана з виплатами працівникам, тобто ПДФО, зобов'язаннями з військової служби та єдиним соціальним податком. ТОВ «Медаж» веде облік розрахунків за податками і платежами в автоматизованій формі на відповідних рахунках відповідно до вимог законодавства. Податки сплачуються своєчасно, звітність здається у форматі Me.doc.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ТОВ «МЕДАЖ»

3.1. Теоретико-методичні аспекти контролю розрахунків з бюджетом за податками і платежами

У сучасних умовах ведення бізнесу дуже важливо вести бухгалтерський контроль за розрахунками за податками та платежами до бюджету. Це пов'язано з тим, що податки є основним джерелом наповнення державного бюджету України і держава ретельно слідкує за правильністю нарахування та сплати податків і зборів [33].

Крім того, сьогодні головною необхідністю є забезпечення розвитку всіх підсистем суспільства та задоволення інтересів різних верств населення, тобто створення адекватної економічної бази для входження України у світову економічну систему. Усе це залежить від стану функціонування податкової служби, який проявляється через податкове адміністрування [34].

Податкове адміністрування - це вид адміністрування, який здійснюють податкові органи відповідно до їхніх обов'язків та згідно із законодавством. Розглянемо деякі характеристики податкового адміністрування. По-перше, податкове адміністрування - це особливий вид державного управління, який здійснюють у сфері оподаткування компетентні державні органи щодо спеціальних об'єктів, які підлягають зарахуванню до спеціального грошового фонду. По-друге, це контроль за дотриманням дисципліни у сфері оподаткування (декларації мають подаватися у встановлені строки, а податкові платежі мають здійснюватися в повному обсязі та своєчасно). По-третє, це чітка постановка цілей.

Це означає, що якщо кошти виділено, то їхнє нецільове використання неприпустиме. Завдання податкової адміністрації - виявити причини недотримання закону і підготувати план реформ, щоб податкові платежі стали не примусовими, а добровільним вибором суб'єкта. Ефективне функціонування податкової адміністрації може бути забезпечено шляхом удосконалення податкового законодавства.

Податкове законодавство має забезпечуватися керівним органом, який знає недоліки податкової системи зсередини і запобігає ухиленню організацій від сплати податків. Податкове адміністрування може здійснюватися різними способами: документальним, фактичним, математичним, статистичним, примусовим та організаційним. Податкове адміністрування починається з реєстрації та обліку платників податків і містить у собі приймання звітності, проведення камеральних перевірок, перевірку своєчасності обчислення та сплати податків, а також проведення та організацію документальних перевірок.

Таким чином, до податкових правопорушень належать порушення строків ведення обліку та оформлення податкових документів, порушення строків подання звітності та сплати податків, ухилення від сплати податків, приховування або недостовірне декларування інформації про об'єкти оподаткування, неподання повної та достовірної інформації до податкових органів під час проведення податкових перевірок. Ці та інші порушення податкового законодавства тягнуть за собою фінансову, адміністративну та кримінальну відповідальність. Крім зовнішнього контролю податків і платежів з боку національних податкових органів, існує внутрішній контроль і зовнішній (приватний або незалежний) аудит з боку власників, які об'єктивно не можуть запобігти шахрайству з боку власників з метою ухилення від сплати податків.

Однак недостатня увага до такого внутрішнього контролю може призвести до фінансових втрат компанії. Тому внутрішній контроль податкових платежів є необхідним атрибутом управлінської функції власника [10].

Внутрішній контроль податкових платежів як складова частина внутрішнього контролю в тій чи іншій формі використовується в практиці кожної компанії, а принципи його постановки та реалізації багато в чому визначаються специфікою організаційної структури компанії. Податковий облік характеризується жорсткою регламентацією і застосуванням значних штрафних санкцій за недотримання встановлених правил, що вимагає особливої уваги з боку керівництва і бухгалтерів. Управління податковими платежами та виплатами охоплює розрахунки підприємств відповідно до «Порядку розрахунків за податковими платежами та виплатами» і вирішує ключові питання, такі як управління дотриманням податкового

законодавства та виконання фінансових зобов'язань перед бюджетом і Державним цільовим фондом [11].

Основними завданнями контролю сплати податків і платежів є:

- правильність обчислення податків і платежів
- вчасне погашення зобов'язань зі сплати податків і платежів
- недопущення помилок у бухгалтерському та податковому обліку та у звітності організації зі сплати податків і платежів
- дотримання строків подання звітності до податкових органів за кожним видом податків і платежів.

Податкові розрахунки, що підлягають обліку та контролю, відображаються в підсистемах бухгалтерського обліку та податкових розрахунків відповідно до Податкового кодексу. Для цілей бухгалтерського обліку до об'єктів обліку з податку на прибуток належать доходи, витрати, відстрочені податкові активи, відстрочені податкові зобов'язання, витрати (доходи) з податку на прибуток, витрати з податку на прибуток, податкова база, зобов'язання з податку на прибуток, фіксований сільськогосподарський податок (площа сільськогосподарських угідь, податкова база, фіксовані зобов'язання із сільськогосподарського податку перед бюджетом), податок на додану вартість (зобов'язання з податку на додану вартість), податкові платежі.

3.2. Стан контрольних заходів розрахунків з бюджетом за податками і платежами на досліджуваному підприємстві

У ТОВ «Медажі» контрольні заходи зі звірки з бюджетом за податками та платежами регулярно проводить сам головний бухгалтер. Під час підготовки податкової звітності головний бухгалтер перевіряє облік ПДВ і бухгалтерів, які ведуть облік заробітної плати з ПДФО, військового обов'язку та внесків на обов'язкове єдине державне соціальне страхування.

Крім того, наприкінці фінансового року перед складанням річної бухгалтерської звітності проводиться інвентаризація розрахунків, у тому числі податкових. Склад інвентаризаційної комісії затверджується генеральним

директором. З огляду на те, що бухгалтерський облік у компанії автоматизовано, а процес підготовки та здачі звітності здійснюється через програму М.Е. ДОС, такий підхід підвищує якість облікової інформації, оскільки розрахунки за податками і платежами ведуться в єдиній і комплексній системі, але це не привід послаблювати контроль за податковими розрахунками.

Розглянемо управління податковими платежами в акціонерному товаристві «Медажі». Під час звіряння розрахунків за податками та платежами з бюджетом бухгалтери звертають увагу на такі аспекти

- правильність визначення податкової бази, застосування правильних ставок податків і платежів та обчислених сум податкових платежів
- своєчасність подання податкових декларацій і документів, що підтверджують обчислення сум платежів, до податкових органів
- забезпечення повноти перерахування податкових платежів та платежів до бюджету
- реєстри аналітичного та синтетичного обліку, головні книги і бухгалтерська звітність (відповідність записів у базах даних і в бухгалтерських книгах, а також на відповідність їхніх даних)
- відповідність записів в базах даних, а також на Контроль розрахунків з бюджетом здійснюється відповідно до нормативно-правової бази України, у тому числі податкової системи, та за видами податків і платежів підприємств.

Оскільки досліджуване приватне підприємство «Медаж» використовує загальну систему оподаткування, управління розрахунками з бюджетом здійснюється в розрізі податків: податок на прибуток, ПДВ, ПДФО; платежів: військові збори, єдині соціальні внески. У процесі управління розрахунками з бюджетом з податку на прибуток менеджери перевіряють декларації з податку на прибуток. Приділяється увага порядку розрахунку суми податку, враховуються дані звіту про прибутки та збитки, первинних, аналітичних і синтетичних реєстрів бухгалтерського обліку.

Податок на прибуток організацій є основним податком, і його розрахунок дуже складний. Процес перевірки є найскладнішим з огляду на розмаїття видів діяльності компанії та її розміри, тому що у формуванні податкової бази беруть участь усі отримані доходи та понесені компанією витрати. Під час перевірки звертається увага

на те, як розраховується сума податку до сплати, чи застосовуються податкові різниці згідно з Податковим кодексом (чи перевищує річний дохід за попередній звітний рік 40 млн грн.), які різниці коригуються в обліку, які ставки податку застосовуються, які рахунки бухгалтерського обліку використовуються для обліку нарахованого та сплаченого податку на прибуток, періодичність звірки тощо.

При перевірці розрахунків з ПДВ адміністратор звертає увагу на визначення об'єкта та податкової бази, встановлення податкової ставки для податкової бази, відображення в бухгалтерському обліку нарахування податкового зобов'язання з ПДВ, його аналіз та відображення у зведеному регістрі бухгалтерського обліку, повноту та своєчасність сплати податкового зобов'язання до бюджету, реквізити нарахування та сплати ПДВ. З огляду на це менеджери перевіряють дату податкового кредиту, правильність обчислення податку з урахуванням усіх складових, залишок грошових коштів на спеціальному банківському рахунку для сплати податкового зобов'язання з ПДВ, своєчасність реєстрації податкових накладних (податкового зобов'язання) тощо.

Джерелами інформації для управління платежами з ПДВ є: інструкції з облікової політики; облікова політика для сплати ПДВ; облікова політика для сплати ПДВ; облікова політика для сплати ПДВ; облікова політика для сплати ПДВ; облікова політика для сплати ПДВ; договори з постачальниками, підрядниками, покупцями та замовниками, основні податкові документи, податкові регістри та законодавство, що регулює облік ПДВ.

Під час проведення звірки з бюджетом з ПДФО перевіряється правильність обчислення податкової бази та правомірність застосування податкових пільг. Як джерела інформації використовуються таблиці обліку робочого часу, реєстри заробітної плати та штатний розпис.

Таким чином, стан контрольних заходів у ТОВ «Медаж» є задовільним. Недоліки управління звіркою з бюджетом по податках і платежах на підприємствах такі - самоправність виконавців - адже кожен працівник бухгалтерії не тільки виконує свої завдання, а й керує своєю діяльністю. Усунення виявлених недоліків підвищить рівень внутрішнього контролю в компанії та створить основу для оптимального організаційно-методичного забезпечення.

3.3. Удосконалення контролю розрахунків з бюджетом за податками і платежами на підприємстві

Облік на підприємствах виконує кілька функцій, однією з основних є контрольна функція. Це виражається в перевірці законності, точності та доцільності господарських операцій. Контроль розрахунків з бюджетом за податками та платежами на підприємствах має особливе значення, тому що контроль за своєчасністю, повнотою та поданням податкової звітності унеможливорює вчинення податкових злочинів. На підприємствах контроль має бути організований і здійснюватися керуючою організацією. Залежно від розміру підприємства це може бути служба внутрішнього контролю або один контролер чи аудитор).

Для того щоб внутрішній контроль функціонував ефективно і мав відповідні повноваження, його діяльність має бути прописана в документах внутрішнього контролю. Як правило, це розділ або додаток до наказу про облікову політику компанії. Для отримання більш достовірного висновку про стан звірки з бюджетом необхідно здійснювати окремий внутрішній контроль за кожним податковим платежем.

Оскільки товариство «Медаж» перебуває на загальній системі оподаткування, контроль розрахунків із бюджетом має здійснюватися в частині податку на прибуток організацій, ПДВ і ПДФО (при цьому військовий податок і ЄСВ також мають враховуватися з огляду на єдину податкову базу). Дослідження стану контролю розрахунків з податків і платежів на підприємствах показало, що внутрішній контроль здійснюється самими працівниками (самоконтроль), а функціональний внутрішній контроль має форму вертикального контролю, на що вказують стосунки «головний бухгалтер - бухгалтер», зумовлені наявністю бухгалтерської служби. Дослідження показало, що вертикальний контроль розрахунків з бюджетом на досліджуваних підприємствах ефективний за всіма податками та платежами. Це пов'язано з тим, що головний бухгалтер зобов'язаний перевіряти показники за підписаними ним відомостями. Також було виявлено, що хоча на підприємстві й існує інвентаризаційна

комісія, до її обов'язків не входить контроль за відшкодуванням коштів до бюджету.

Таким чином, враховуючи перелічені вище особливості діяльності ТОВ «Медаж», для забезпечення оптимального контролю розрахунків з бюджетом пропонується використовувати податковий аутсорсинг або редагування. Тепер розглянемо, які варіанти контролю пропонується використовувати в компанії. Зокрема, використання податкового аутсорсингу передбачає використання платних послуг податкового аутсорсера (індивідуального підприємця, який підпорядкований Мінфіну і виконує дії, характерні тільки для податкового органу). Недоліком такої співпраці є неможливість оскарження їхніх дій або бездіяльності.

Податковий аутсорсинг передбачає використання аудиторських послуг, що в нашому випадку означає управління платежами до бюджету. Переваги використання податкового аутсорсингу в компаніях полягають у тому, що оплату здійснюють тільки за фактично виконану роботу, оптимізація оподаткування (не потрібно платити ПДФО, внески на соціальне страхування та ЄСВ з фонду заробітної плати штатного адміністратора; витрати на оплату послуг податкового аутсорсингу зменшують податок на прибуток, зменшується податкова база), економія часу та коштів на підбір кваліфікованого персоналу, а також відповідальність за точність адміністрування. Недоліком є вартість надання таких послуг для компаній. Однак переваги роблять цей варіант життєздатним.

Процес управління розрахунками з бюджетом має здійснюватися відповідно до встановленої послідовності та з урахуванням деталей нормативно-правової бази з бухгалтерського обліку та оподаткування.

Процес внутрішнього контролю податкових розрахунків можна поділити на чотири етапи: організаційний (або підготовчий), методологічний (дослідження), заключний та інспекційний.

На першому етапі визначають напрям, виявляють об'єкти та суб'єкти контролю з точки зору податкових платежів, складають план і програму контролю.

На другому етапі визначаються процедури та методи контролю, проводиться документована перевірка, результати якої фіксуються в проміжному звіті.

На заключному етапі зіставляються та аналізуються фактичні та документовані результати контролю, узагальнюються висновки керівництва, вживаються заходи

щодо усунення виявлених недоліків і караються відповідальні особи.

Етап заключної перевірки процесу внутрішнього контролю розрахунків за податками і платежами проявляється в контролі реалізації пропозицій щодо усунення виявлених помилок і недопущення їх у майбутньому.

Планування необхідне для систематизації управління розрахунками з бюджетом, вибору найбільш підходящих процедур і забезпечення якості розрахунків. Інформацію про основні етапи контролю, періоди, умови, процедури та відповідальних осіб відображено в Плані контролю розрахунків з бюджетом за податками і платежами, у частині податків і платежів. Оскільки в компанії, що перевіряється, такий документ відсутній, пропонується його використати; формат

Графік проведення контрольних заходів на ТОВ «Медаж» наведено в таблиці 3.1.

Таким чином, у другому стовпчику проєкту графіка «Адміністративні завдання та адміністративні процедури» відображаються завдання, що мають бути виконані під час адміністрування, та адміністративні процедури, які використовуються для виконання адміністрування; у третьому стовпчику «Дата адміністрування» зазначається дата (місяць, квартал або рік), коли адміністратор має перевірити бюджетну звітність.

У графі 4 «Період виконання, дні», графі 5 «Ім'я контролера» та графі 6 «Примітки» зазначають, відповідно, період виконання процедури контролю за кожним податком і платежем, ім'я контролера, який проводив перевірку на конкретному етапі контролю, та зауваження щодо деталей контролю. Залежно від мети перевірки внутрішній контроль звірки з бюджетом може здійснюватися загалом за всіма сплаченими податками та платежами або окремо за платежами відповідних податків. У бухгалтерії компанії є окремий співробітник, який відповідає за облік ПДВ, тому головний бухгалтер відповідає за внутрішній контроль у цій сфері.

Для того щоб деталізувати внутрішній контроль звірки з бюджетом у компанії, пропонується запровадити робочий документ із контролю звірки ПДВ.

Завданнями керівника бухгалтерії під час контролю звірки ПДВ є:

- 1) перевірка відповідності звітності законодавству, чинному на момент перевірки;

2) встановлення правильності застосування податкових відрахувань та відстеження їх надходження;

3) перевірка відповідності звітності законодавству, чинному на момент перевірки.

Усі інші процедури з обліку ПДВ, тобто складання податкових декларацій, подавання декларацій і звітів, а також звітів з податкового бюджету. Проекти робочих і рекомендованих документів наведено в таблицях 3.2 і 3.3 відповідно.

Таблиця 3.1

План-графік контролю розрахунків з бюджетом за податками і платежами

Об'єкт перевірки _____ Планові витрати часу на перевірку _____ люд/год.

Контролери _____

План-графік внутрішнього контролю розрахунків за податками склав: _____ / _____

Стадія процесу контролю	Завдання контролю та контрольні процедури	Дата проведення	Факт термін, дні	ПІБ контролера	Примітки
Організаційна	Попереднє ознайомлення з об'єктами контролю; вивчення висновку попередньої перевірки, розподіл контрольних функцій між контролерами				
Методична	Перевірка визначеного об'єкту (за варіантом): -від первинних документів до звітності; -від звітності до первинних документів				
Заключна	Аналіз отриманих результатів, формування висновку перевірки та пропозицій щодо усунення виявлених помилок				
Інспекційна	Перевірка виконання пропозицій щодо усунення виявлених недоліків, прийнятих на попередній стадії контролю; розробка пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень та запобігання їх виникненню у майбутньому.				

Таблиця 3.2

Правильність визначення податкового кредиту 2023 року

Податковий кредит	За даними підприємства, тис.грн		За даними внутрішнього контролю, тис.грн		Відхилення, тис.грн	
	База оподаткування	ПДВ	База оподаткування	ПДВ	База оподаткування	ПДВ
Придбання товарів/послуг та необоротних активів на митній території України	850	170	850	170	-	-
Погашені податкові векселі	120	24	100	20	20	4
Коригування податкового кредиту	20	4	20	4	-	-
Усього	990	198	970	194	20	4

Таблиця 3.3

Правильність визначення податкового зобов'язання 2023 року

Податкові зобов'язання	За даними підприємства, тис.грн		За даними внутрішнього контролю, тис.грн		Відхилення, тис.грн	
	База оподаткування	ПДВ	База оподаткування	ПДВ	База оподаткування	ПДВ
Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою	1234	2468	1234	2468	-	-
Коригування податкових зобов'язань	36	7,2	36	7,2	-	-
Усього	1270	2475,2	1270	2475,2	-	-

Пропонований робочий документ дасть змогу керівництву охопити основні аспекти формування розрахунків з ПДВ на підприємствах та дослідити правильність, своєчасність і законність ведення обліку. Таким чином, застосування вищевказаних пропозицій у ТОВ «Медаж» дасть змогу поліпшити внутрішній контроль за сплатою податків і розрахунків з бюджетом. Зрештою при своєчасному виявленні та усуненні порушень можна уникнути податкових штрафів та інших неприємностей. Запропоноване організаційно-методичне забезпечення дасть змогу спростити

функцію бухгалтерського контролю розрахунків з бюджетом за податками та платежами на підприємствах.

Висновки до розділу 3

На основі проведеного дослідження в третьому розділі кваліфікаційної роботи можна зробити висновки:

1. В сучасних умовах ведення бізнесу облік і контроль сплати податків і зборів до бюджетів має вирішальне значення. Держава ретельно стежить за правильністю обчислення та сплати податків і зборів. Податковий контроль - це вид державного управління, який здійснюють податкові органи відповідно до покладених на них обов'язків і на підставі законодавства.

2. Податкові розрахунки як об'єкт обліку та контролю відображаються в підсистемі бухгалтерського обліку та податкових розрахунків відповідно до податкового законодавства. Проводиться аудит податкових розрахунків організації за видами податків і за платежами;

3. Стан контрольних заходів у ТОВ «Медаж» задовільний. Внутрішній контроль здійснюється самими співробітниками в процесі їхньої роботи (самоконтроль), а завдяки наявності бухгалтерських служб існує вертикальний контроль, про що свідчать стосунки «головний бухгалтер - бухгалтер»;

4. Відсутня розпорядча та робоча документація, що стосується повноважень керівництва, програми дій керівництва, планів аудиту тощо; ТОВ «Медаж». У ТОВ діє інвентаризаційна комісія, але до її повноважень не входить контроль розрахунків з бюджетом. Усунення виявлених недоліків дасть змогу підвищити рівень внутрішнього контролю в компанії та сформувати основу для оптимального організаційно-методичного забезпечення.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Узагальнено теоретичні та практичні питання обліку та управління податками і розрахунками за платежами, що дає змогу зробити такі висновки:

1. Податки - це обов'язкові, примусові, нецільові платежі, що включаються до бюджету та формують основу. Платежі є обов'язковими, цільовими та, як правило, формують цільовий фонд. Однак, незважаючи на ці відмінності, українське законодавство не робить відмінностей між цими поняттями, а податкова система розглядає їх як низку податків і зборів. На нашу думку, податки - це не тільки дохідна стаття державного бюджету, а й засіб задоволення соціально-економічних потреб суспільства, матеріальна основа правопорядку, громадської інфраструктури, освіти та охорони здоров'я.

2. Податки як економічна категорія характеризуються своїми функціями. На наш погляд, усі функції оподаткування є важливими і мають розглядатися як система взаємопов'язаних функцій. Мабуть, найважливішими функціями держави є фіскальна та регулювальна. Це пов'язано з тим, що фінанси та регулювання мають найпрактичніше застосування - стимулюють або стримують ті чи інші явища та процеси в соціально-економічному розвитку.

3. Застосовуючи розділ «Мої податки» порталу Dіa на мобільних терміналах, суб'єкти можуть отримувати сповіщення про строки сплати податків і митних зборів, отримувати і перевіряти свої податкові зобов'язання та заборгованість. і перевіряти свої податкові зобов'язання та заборгованість. Реалізація подібних проєктів дає змогу подолати корупцію завдяки мінімізації впливу людського чинника, поліпшити координацію та взаємодію між державними та недержавними організаціями, управляти розподілом маркованих товарів за допомогою обміну інформацією та спростити документообіг.

4. Необоротні активи ТОВ «Медаж», що є об'єктом дослідження, перебувають у Функціональний стан задовільний, наявність виробничих потужностей поступово поліпшується. Ліквідні активи використовуються швидко, продукція реалізується, кошти збираються і реінвестуються у виробництво. Достатній рівень фінансової стійкості та показники ліквідності визначають досить високий

рівень ділової активності ТОВ «Медаж». Підприємство раціонально формує свій капітал і дотримується оптимальної оборотності обігових коштів; ТОВ «Медаж» здатне відповідати за всіма своїми зобов'язаннями власними коштами без необхідності залучення коштів інших організацій;

5. Бухгалтерський облік досліджуваного ТОВ «Медаж» здійснюється бухгалтерією, яка складається з трьох працівників бухгалтерії, очолюваної головним бухгалтером. Бухгалтерський облік досліджуваного ТОВ «Медаж» здійснюється бухгалтерією, що складається з трьох співробітників бухгалтерії, очолюваної головним бухгалтером. Бухгалтерія організована розумно, кожен співробітник бухгалтерії ознайомлений з розробленою для нього посадовою інструкцією. Усі співробітники бухгалтерії є випускниками вишів і постійно підвищують свою кваліфікацію за допомогою онлайн-вебінарів, інтернет-ресурсів і друкованого видання «Баланс» У ТОВ «Медаж» розроблено і діє наказ про облікову політику, до наказу додається графік документообігу.

6. ТОВ «Медаж» перебуває на загальній системі оподаткування, сплачує податок на прибуток і ПДВ, а також, будучи податковим агентом, є платником ПДФО, податку на військову службу та єдиних соціальних внесків. ТОВ «Медаж», що перевіряється, веде облік податків і розрахунків за платежами в автоматизованій формі на відповідних рахунках відповідно до вимог законодавства. Податкові платежі сплачуються своєчасно, звітність здається у форматі Me.doc;

7. Стан контрольних заходів у ТОВ «Медаж» задовільний. Внутрішній контроль за розрахунками з бюджетом здійснюється самими співробітниками в процесі їхньої роботи (самоменеджмент), що також позначається на взаємовідносинах «керівник бухгалтерії - працівник бухгалтерії»; 8. Відсутні розпорядчі та робочі документи, що стосуються повноважень керівників, планів дій керівників, планів аудиту і т.д.; 9. У «Медажі» є інвентаризаційна комісія, але до її повноважень не входить контроль розрахунків з бюджетом.

На підставі зроблених висновків надано такі рекомендації щодо вдосконалення обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податками та платежами: 1. Змінити назву рахунка: 98 Змінити назву рахунка з «податок на прибуток» на «податки і збори». Це пов'язано з тим, що цей вид податків і зборів фактично є економічними

витратами підприємства, оскільки зменшує чистий фінансовий результат, а фактична назва рахунку не відображає суті процесу виставлення рахунків за цим видом податків і зборів. Адже у відповідних аспектах діяльності ці рахунки мають залишатися незакритими та відображатися в обліку в такий спосіб, що суперечить економічній суті загального процесу оподаткування. Це значно полегшить і дисциплінує роботу бухгалтерії та запобігатиме таким простим помилкам, як прострочення або несплата податків і неподання або несвоєчасне подання податкової звітності; об'єднати інформацію про податкові платежі на одному рахунку і створити субрахунок до рахунку 98 «Податкові платежі організацій» для обліку процесу формування та сплати податків. Пропозиція щодо об'єднання інформації на одному рахунку потребує перегляду та зміни порядку обліку витрат і кредиторської заборгованості організації;

З метою оптимізації контрольних заходів зі звірки з бюджетом за податками та платежами в товариствах з обмеженою відповідальністю «Медаж», податковий аутсорсинг або податкове консультування; попередній графік проведення розрахунків із бюджетом за податками та платежами і робочий документ для внутрішніх менеджерів із перевірки ділянок розрахунків із ПДВ. Пропонований робочий документ дасть змогу співробітникам бухгалтерії перевіряти правильність, своєчасність і законність складання звітності, що охоплює ключові аспекти формування розрахунків з ПДВ у компаніях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аверкіна М.Ф., Гриценюк О.І., Особливості автоматизації обліку праці та заробітної плати, Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці, 2018, № 29, С. 113-116.
2. Болотіна Н.Б., Чанишева Г.І. Трудове право України : підручник. Київ «Знання», 2000. 564 с.
3. Бражнікова Л.М., Гарна С.О., Шнурко А.М., Сучасний стан організації розрахунків з оплати праці в умовах розвитку інформаційних технологій, Статистика, облік, аналіз та аудит, 2020, № 1-2, С. 164-169.
4. Брезницька К.Ф. Аналіз сучасних систем оплати праці в зарубіжних країнах. Управління розвитком. 2011. № 8(105). С. 30–31.
5. Гадзевич О.І. Оплата праці в умовах ринку: теорія, практика : навчальний посібник. Київ : КОНДОР, 2008. 400 с.
6. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник. К.: Знання, 2015. 390 с.
7. Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 8 липня 2010 року № 2464–17. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення 12.02.2024).
8. Закон України “Про оплату праці” від 24.03.1995, № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення 05.05.2024). 93
9. Калина А. В. Соціально-економічна сутність заробітної плати. Формування ринкових відносин в Україні. 2018. № 4 (23). С. 81-85.
10. Кодекс законів про працю України № 2005-VIII від 06.04.2017 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2005-19#Text> (дата звернення 12.02.2024).
11. Королюк Т. М. Облік в управлінні підприємством в умовах цифрової економіки / Королюк Тетяна Миколаївна, Співак Сергій Михайлович, Ратинський Вадим Віталійович // ГЕВ. — Т. : ТНТУ, 2023. — Том 85. — № 6. — С. 88–96.

12. Королюк Т. Сутність, значення та обліково-інформаційне забезпечення процесу контролінгу / Т. Королюк, С. Співак // Галицький економічний вісник. — Т. : ТНТУ, 2022. — Том 78-79. — № 5-6. — С. 58–64.
13. Королюк Т., Співак С., Капустяк Р. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку на підприємстві. Галицький економічний вісник. 2024. Том 89. № 4. С. 63-69. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.04.063
14. Крутова А.С., Нестеренко О.О. Облік праці та її оплати в інформаційній системі підприємства торгівлі. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2015. № 2. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2627/16.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 01.05.2024).
15. Левченко О.П., Особливості обліку розрахунків по оплаті праці з персоналом підприємства, Таврійський державний агротехнологічний університет, 2018 URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/4095/1/1..pdf>
16. Маркевич А.Є. Економічний зміст та підходи до поняття «заробітна плата» Ефективна економіка. 2015. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>
17. Оплата праці: економічна сутність, форми, системи та види, URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/accountant/16274/> (дата звернення 01.04.2024).
18. Податковий кодекс України № 2146-VIII від 07.09.2017 – VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2146-19#Text> (дата звернення 12.02.2024).
19. Подмешальська Ю.В., Панченко А.М., Удосконалення організації обліку заробітної плати, Економіка наука, Запорізька державна інженерна академія, 2020, №1, С. 58-62.
20. Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР : станом на 01.01.2009. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
21. Пугло Ю.О., Оксак І.Ю., Організація технології вирішень завдань управлінського обліку в умовах функціонування інформаційної системи обліку: Облік праці і зарплати, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, 2020, С. 60-62. URL:

<http://dspace.khntusg.com.ua/bitstream/123456789/13620/1/22.pdf> (дата звернення 06.03.2024).

22. Ратинський В.В., Співак С.М. Синькевич Н.І. Розвиток економічного аналізу в Україні в контексті цифрової економіки. Електронний журнал "Ефективна економіка". - №7. 2023. С. 1-16.
23. Ревенок В.І., Мамчур О.С., Основні аспекти інформаційних систем з обліку нарахування заробітної плати, Молодий вчений, 2015, № 2 (17), С. 22-25.
24. Сідельникова Л. П., Чижова Т. В., Якуша Я.В. Оподаткування суб'єктів підприємництва : навч. посібник. К. : Ліра-К, 2013. 424 с.
25. Співак С., Королук Т., Ковальчук І., Шаюк М. Особливості складання звітності підприємств в умовах цифрової економіки. Галицький економічний вісник. 2024. Том 91. № 6. С. 87-94. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.06.087
26. Співак С. Діджиталізація процесів бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Сергій Співак, Діана Панчишин, Михайло Скочиляс, Катерина Яремчук // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 113-119. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ssmpbo.pdf>
27. Співак С. М. Оцінка та управління ризиками як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємства — 2020. — с. 159-162. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/11/2020-4t3-27.pdf>
28. Співак С. Роль комп'ютерних програм для аналізу фінансово-господарського стану підприємства [Електронний ресурс] / Сергій Співак, Ірина Дідик, Тарас Скурський, Ольга Житко // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 702-707. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ssmgsp.pdf>
29. Співак С. Управління конкурентоспроможністю підприємства в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Сергій Співак // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2014. — Вип. 1 (10). — С. 287-293. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2014/14ssmvsu.pdf>.

30. Співак С., Корольок Т., Дерейчук О. Організаційні аспекти та інформаційне забезпечення процесу формування звітності підприємств. Галицький економічний вісник. 2024. Том 87. № 2. С. 116-121. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.116
31. Співак С., Мариняк Б. Особливості формування стратегії розвитку підприємств в умовах війни. Економічний аналіз. 2023. Том 33. № 4. С. 59-65. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2023.04.059>
32. Стручок В.С. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2022. 156 с.
33. Суміленко Л.А., Киян А.В., Вітер С.А., Облік і аналіз розрахунків з оплати праці, Бухгалтерський облік, аналіз та аудит, 2018, № 18, С. 395- 404.
34. Сьомченко В.В., Засипко К.О. Заробітна плата як соціально-економічна категорія. Вісник Запорізького національного університету. 2016. No 1(29). С. 121–127.
35. Юр'єва І.А., Березіна Т.В., Аналіз шляхів удосконалення автоматизації обліку заробітної плати на підприємстві, Вісник НТУ «ХПІ», 2016, № 67, С. 86–93.
36. Яременко Л. М. Концептуальні засади оплати праці в умовах ринкової економіки. Економічний вісник університету: зб. наук. пр. Переяслав Хмельницького держ. пед. ун-ту ім. Г. Сковороди. 2014. №15/1. С. 187–190.
37. S. Spivak, I. Spivak and S. Krepych, "Estimating the Competitiveness Level of Enterprises Based on the Functional Effectiveness Model," *2020 10th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Deggendorf, Germany, 2020, pp. 662-665, doi: 10.1109/ACIT49673.2020.9208969.
38. S. Spivak, S. Krepych, I. Spivak, R. Brukhanskyi and U. Tkach, "Analysis of Tax Burden in Ukraine in the Context of European Integration," *2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Deggendorf, Germany, 2021, pp. 385-388, doi: 10.1109/ACIT52158.2021.9548630.
39. S. Spivak, T. Korolyuk, I. Spivak, S. Krepych, B. Nita and R. Brukhanskyi, "Construction of a Conceptual Model of the Accounting and Analytical System of Report

Formation Under IFRS," *2023 13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Wrocław, Poland, 2023, pp. 206-210, doi: 10.1109/ACIT58437.2023.10275676.

40. T. Korolyuk, S. Spivak, B. Seniv, M. Stetsko, M. Horodetsky and A. Ivanova, "Advantages of Blockchain for Efficient Electronic Documents Flow in the Enterprise Accounting System," *2024 14th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Ceske Budejovice, Czech Republic, 2024, pp. 434-438, doi: 10.1109/ACIT62333.2024.10712495.